

STORTINGET

Representantforslag 45 L

(2017–2018)

fra stortingsrepresentantene Lene Vågslid, Jan Böhler, Maria-Karine Aasen-Svensrud og Hadia Tajik

Dokument 8:45 L (2017–2018)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lene Vågslid, Jan Böhler, Maria-Karine Aasen-Svensrud og Hadia Tajik om endring i ekteskapsloven (forby barneekteskap i Norge)

Til Stortinget

Bakgrunn

I dag kan barn ned til 16 års alder i Norge få tillatelse til å gifte seg, i henhold til ekteskapsloven § 1 a, under nærmere vilkår og tillatelse fra fylkesmannen.

Unntaksregelen fra kravet om myndighetsalder ved ekteskapsinngåelse stammer fra en tid da det kunne medføre sosial, kulturell eller religiøs skam å ikke gifte seg i ung alder. Da typisk hvis den det gjaldt, ventet barn med den han eller hun søkte å gifte seg med. På mange måter kan denne unntaksregelen derfor kalles en «ærbærhetsregel».

Norske forhold

Det innvilges sjelden mulighet for unntak fra myndighetsalder etter ekteskapsloven § 1 a. Aftenposten skrev 17. februar 2006 om 32 umyndige jenter som de siste fem årene hadde søkt Fylkesmannen i Oslo og Akershus om å få gifte seg. Av disse fikk bare åtte ja.

VG skrev nylig (26. september 2017) at Fylkesmannen i Oslo og Akershus bare godkjente tre søknader om ekteskap mellom mindreårige mellom 2005 og 2015.

Samtidig kan man lese i fagtekster som John Asland (2006) i Tidsskriftet for familierett, arverett og barnevernsrettslige spørsmål (s.17–35) at den nye ekteskapslovgivningen i Sverige, Norge og Island fra 1980- og

1990-tallet kastet vrak på en del av de beskyttelsesmekanismene som lå i ekteskapshindringene og skilmissesgrunnene fra ekteskapslovgivningen fra 1920-tallet. Han skriver videre at:

«Jeg tenker da på de situasjonene der det på grunn av tvang, villfarelse eller av andre grunner var mangler med hensyn til ektefellenes vilje til å inngå ekteskap. Man anså behovet for den slags beskyttelsesmekanismer som relativt lite når ekteskapet etter den nye lovgivningen forholdsvis enkelt kunne sies opp ensidig fra hver av ektefellene etter en relativt kort betenkningstid eller separasjon.»

Asland påpeker at dette kan ha vært noe forhastet.

Forslagsstillernes vurdering er at å gifte seg er noe man skal bestemme selv, når man er voksen. Det skal ikke være opp til foreldre, verger eller andre å vurdere barns fysiske, psykiske eller følelsesmessige modenhet for å inngå et ekteskap. Ved å sette en absolutt 18-årsgrense for å inngå ekteskap, setter man en objektiv standard for når et menneske er modent nok til å gifte seg. Det vil også kunne bidra til at ungdommer under 18 år som ikke ønsker å gifte seg, slipper det, til tross for press eller sosiale forventninger fra foreldre, familie eller andre.

En som er under myndighetsalder, kan også vanskeligere tre ut av et ekteskap som viser seg å være voldelig eller preget av negativ sosial kontroll eller usunne relasjoner.

Internasjonalt

Hvert år blir over 15 millioner jenter i verden gift som barn. En jente hvert andre sekund. Barneekteskap er i dag en av de største hindringene for skolegang og likestilling for jenter og for utvikling i fattige land.

Å få slutt på barneekteskap er en av FNs bærekraftsmål for 2030. Et forbud i norsk lov vil, i tillegg til å forhindre ekteskapsinngåelser for barn mellom 16 og 18 år i Norge, sende et signal til andre land hvor barneekteskap er mer utbredt, om at barneekteskap ikke kan aksepteres.

Forslag

Forslagsstillerne fremmer på denne bakgrunn følgende

f o r s l a g :

V e d t a k t i l l o v

om endring i lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap
(forbud mot barneekteskap i Norge)

I

I lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap skal § 1a. lyde:

§ 1 a. Ekteskapsalder.

Den som er under 18 år, kan ikke inngå ekteskap.

II

Loven trer i kraft 1. januar 2018.

19. oktober 2017

Lene Vågslid

Jan Böhler

Maria-Karine Aasen-Svensrud

Hadia Tajik